

Syväsatama, laajennus – Tiivistelmät lausunnoista ja kaavanlaatijan vastineet

Kaavaluonnos oli nähtävillä 31.8.-1.10.2023 välisen ajan. Kuulemisen aikana saatiin kymmenen lausuntoa ja kaksi mielipidettä.

Saadusta palautteesta on koottu seuraavaan tiivistelmät sekä kaavanlaatijan vastineet.

Lausunto 1 / Telia Finland Oyj 30.8.2023

Teliällä ei ole kaapeleita Syväsataman kaavaluonnos alueella. Telia toivoo, että ennen alueen rakentamista olisitte yhteydessä mahdollisten valmiusputkitusten rakentamiseksi muun infran rakentamisen yhteydessä.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi.

Lausunto 2 / Fingrid 1.9.2023

Todetaan, että Fingridillä ei ole asiasta lausuttavaa.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi.

Lausunto 3 / Kokkolan teollisuusvesi Oy 12.9.2023

1. Asemakaavaluonnoksessa esitettyä RoRo-rampia sekä siihen liittyvä rakenteita ja alueita ei ole mahdollista toteuttaa luonnoksessa esitettyyn paikkaan.

Asemakaavaluonnoksessa on esitetty kaava-alueen kaakkoisosan laiturialueelle alueen osa, joka on varattu pääasiassa kaupunginosien 41, 43 ja 44 käyttöön palvelemaan teollisuusalueen toimintaa. Hopeakiven sataman tuntumaan sijoitettava, teollisuusaluetta palveleva RoRo-ramppi on osoitettu T/kem-alueena viereisen asemakaavan mukaisesti ja sille on merkitty ajoyhteys (ajo). Tämän alueen suunnittelussa ei kaavaselostuksen perusteella huomioitu lainkaan Kokkolan Teollisuusvesi Oy:n merivedenottoa toimintaa ja kaavoitettavalle alueelle sijoittuvia vedenottorakenteita.

Kokkolan Teollisuusvesi Oy:llä on Länsi-Suomen ympäristölupaviraston myöntämä lupa (päätos nro 59/2009/1, Dnro LSY-2009-Y-145, 23.12.2009) jäähdytysveden johtamiseen merestä Kokkolan suurteollisuusalueen (Kokkola Industrial Park, KIP) teollisuutta varten ja pysyvä käyttöoikeus vedenottorakenteiden pitämiseen vesialueella. Luvan mukaisesti merivettä saa johtaa vedenottamolle enintään 90 000 000 m³ vuodessa. Kyseistä lupapäätöstä ei ole mainittu eikä vedenottotoimintaa ole huomioitu kaavaluonnoksessa, vaikka vedenotto sijoittuu kaavoituksen kohteena olevalle alueelle.

Kokkolan Teollisuusvesi Oy:n merivedenotto sijaitsee Kokkolan Syväsataman satama-altaan itäpäässä (lausunnossa esitetty kuva 1). Merivesipumppaamo on otettu käyttöön teollisen toiminnan alkaessa Kokkolan Ykspihlajan teollisuusalueella 1960-luvun alussa. Kokkolan Teollisuusveden merivesipumppaamon ja KIP Servicen omistaman merivesiverkoston kautta johdetaan kaikkien KIP alueen laitosten tarvitsema merivesi lukuun ottamatta Kokkolan Energia Oy:n voimalaitosta, joka ottaa syväsatama-altaasta merivettä omalle pumppaamolleen. Jäähdytysvetenä käytettävä merivesi on välttämätön KIP-alueen tuotantolaitoksille, merivettä ei ole mahdollista korvata muilla vesiladuilla. Merivettä käytetään myös sammutusvetenä mahdollisissa onnettomuustilanteissa.

Meriveden ottoputki alkaa merivesipumppaamolta. Imuputken suuaukko sijaitsee 40 m päässä nykyisestä rantaviivasta ja noin 60 metrin päässä pumppaamorakennuksesta. Kaavaluonnoksen mukaan ajoyhteys RoRo-rampille tulee sijoittumaan merivedenottoputken päälle.

Imuputki on puurakenteinen ja sen halkaisija on 2,2 metriä. Imuputken suuaukko on avonainen ja siinä on erittäin voimakas imu. Imuputkea on näkyvässä kahden metrin matkalta suuaukolta pumppaamolle päin. Muilta osin imuputki on pohjan sisässä suojassa. Vesisyvyys putken päässä on vedenpinnankorkeudesta riippuen noin 6-7 metriä. Imuputken puolivälissä, noin 20 m etäisyydellä rantaviivasta, on vedensyvyys vain 3-4 metriä imuputkesta.

Käytössä olevan imuputken lisäksi merivesipumppaamolle on rakennettu varaus toiselle vastaavalle imuputkelle nykyisen putken viereen.

Kokkolan Teollisuusveden ja KIP Servicen näkemyksen mukaan asemakaavaluonnoksessa esitettyä RoRo-rampia sekä siihen liittyvä rakenteita ja alueita ei ole mahdollista toteuttaa luonnoksessa esitettyyn paikkaan. Laivaliikenne syväsatama-altaan päädyssä imuputken päällä ei ole mahdollista. Lisäksi ranta-alue on nykyisellään matalaa, eikä alueella ole mahdollista tehdä ruoppauksia vedenottorakenteita vaarantamatta.

Kokkolan Teollisuusvesi ja KIP Service ovat valmiita keskustelemaan Kokkolan Sataman kanssa merivedenottoaikojen mahdollisesta siirtämisestä Kokkolan Sataman kustannuksella, mikäli satama näkee RoRo-rampin rakentamisen välttämättömänä.

2. Asemakaavan mukaisesta toiminnasta ei saa aiheutua huomattavaa vedenlaadun heikkenemistä tai kohtuutonta haittaa merivedenotolle tai käytölle Kokkolan suurteollisuus alueella.

Meriveden laatu Syväsatama-altaassa on vaihtelevaa ollen välillä erittäin huonoa. Vedenvaihtuvuus altaassa on vähäistä johtuen satamarakenteiden laajentumisesta pitkänomaisesti. Tämä näkyy vedenlaadun lisäksi meriveden lämpötilassa, joka on altaassa huomattavasti muuta merialuetta korkeampi. Jäähdytysvesikäytön kannalta korkea lämpötila on haitaksi, sillä se heikentää jäähdytysjärjestelmien tehokkuutta ja lisää meriveden kulutusta. Myös Syväsataman 1a Hopeakivensataman laivaliikenne vaikuttavat oleellisesti meriveden laatuun.

Tärkeää on, että tulevissa ruoppauksissa ja satama-alueen rakentamisessa tullaan kiinnittämään erityistä huomiota siihen, että kiintoaineen ja siihen sitoutuneiden metallien leviäminen hankealueelta muualle vesistöön saadaan minimoitua. Ruoppaus- ja louhintatöissä on käytettävä sellaisia työmenetelmiä, että veden samentuminen ja sedimentin sekoittuminen veteen on vähäistä. Erityisen tärkeää on huolehtia suojauksesta Syväsatama-altaan itäpäähän sijoittuvissa ruoppauksissa ja rakentamistoiminnassa. Veden samentuminen voi pahimmillaan estää merivedenoton ja meriveden käyttämisen suurteollisuuden jäähdytysvetenä. Rakentamistoimintaan voi myös liittyä tärinää, joka aiheuttaa uhkaa ja vaaraa merivedenottorakenteille.

Ruoppausten samentumisvaikutuksia on pyrittävä pienentämään mahdollisimman yhtäjaksoisella toteutuksella. Ruoppausmassojen kuljetuksessa on huolehdittava, ettei massoja pääse valumaan mereen kuljetuksen aikana. Työn aikana ruoppauksen ja läjityksen työtapoja ja menetelmiä tulee tarvittaessa tarkistaa, mikäli se on ympäristövaikutusten minimoimiseksi tarpeen.

Kokkolan Teollisuusvesi Oy ja KIP Service Oy haluavat lopuksi korostaa, että yhtiöt näkevät Sataman asemakaavoituksen kokonaisuudessaan tärkeänä, sillä Kokkolan suurteollisuusalue on voimakkaassa kasvuvaiheessa. Kyseessä oleva kaavamuutos ja laajennus mahdollistavat Syväsataman kehittämisen kehittyvän teollisuuden tarpeisiin.

Kaavanlaatijan vastine:

1.

Suunniteltu RoRo-ramppi suuntautuu länteen ja laivat saapuvat sen eteen lännestä, olemassa olevaan Hopeakiven sataman laituriin, kuten nykyisinkin. Toiminta on alueella jo

olemassa ja ramppi ainoastaan helpottaa alueella jo nykyisinkin käyvien laivojen lastausta ja purkua. Pohjoiseen, merivedenottoon käytettävälle alueelle ei kohdistu uutta toimintaa.

Vedenotto turvataan osoittamalla RoRo-rampin pohjoispuolinen vesialue vedenottoon varatuksi alueen osaksi (w-1). Lisätään maininta olemassa olevasta tekniikasta selostuksen lähtötietoihin.

2.

RoRo-rampia lukuun ottamatta Syväsataman altaaseen ei kohdistu kaavamuutoksessa muutostaiteita, eikä altaan alueelle lisätä uusia toimintoja. RoRo-ramppi palvelee olemassa olevaa, Hopeakiven sataman laivaliikennettä ja lastausta. RoRo-rampista häiriötä voi aiheutua lähinnä rampin toteutuksen yhteydessä, mutta alue suojataan asianmukaisesti rakennusaikana. Vedenlaatu ei siten heikkene kaavamuutoksen myötä Syväsataman altaassa.

Asemakaavalla mahdollistetaan uuden kenttäalueen toteutus Syväsataman pohjoispuolelle. Aluehallintovirasto on myöntänyt luvan ulokkeen toteutukselle ja vesialueen täyttämiseksi 21.6.2023 (74/2023). Päätöksen mukaan reunapenkereen rakentamistöiden aikaisien vaikutusten vähentämiseksi työalueelle on asennettava vedenlaatuvaikutuksia rajaava suojaverho, ja päätöksessä ohjattu toteutusta haittojen ehkäisemiseksi. Rakentamisesta aiheutuvat samentumavaikutukset jäävät vähäisiksi ja rajoittuvat rakentamisalueen läheisyyteen.

Muilta osin asemakaavalla mahdollistettavat toimenpiteet koskevat maanpäällistä rakentamista.

Kaavamääräyksiä täydennetään myös vaarallisia aineiden säilytystä koskevien suoja-aitaiden sekä hulevesien käsittelyn osalta. Määräyksillä pyritään estämään haitallisten tai vaarallisten aineiden kulkeutuminen vesistöön.

Lausunto 4 / Kokkolan energia 13.9.2023

1. Asemakaavaluonnoksessa esitettyä RoRo-rampia sekä siihen liittyvä rakenteita ja alueita ei ole mahdollista toteuttaa luonnoksessa esitettyyn paikkaan.

Asemakaavaluonnoksessa on esitetty kaava-alueen kaakkoisosan laiturialueelle alueen osa, joka on varattu pääasiassa kaupunginosien 41, 43 ja 44 käyttöön palvelemaan teollisuusalueen toimintaa. Hopeakiven sataman tuntumaan sijoitettava, teollisuusaluetta palveleva RoRo-ramppi on osoitettu T/kem-alueena viereisen asemakaavan mukaisesti ja sille on merkitty ajoyhteys (ajo). Tämän alueen suunnittelussa ei kaavaselostuksen perusteella huomioitu riittävästi.

Kokkolan Energia Oy:n Powerin voimalaitoksella on Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston myöntämä ympäristölupapäätös nro 169/2015/1 (Dnro LSSAVI/3627/2014), annettu 8.10.2015. Tätä on täydennetty Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimesta päätöksellä Nro 34/2020 (Dnro LSSAVI/5034/2019). Voimalaitoksella on lisäksi laitoksella voimassa oleva lupa nro 32/2008/2, myönnetty 4.6.2008, koskien jäähdytysveden ottoa merestä.

Kokkolan Energia Oy:n Powerin voimalaitos käyttää jäähdytykseen merivettä, joka otetaan suoraan laitokselle merestä. Lisäksi voimalaitokselta johdetaan jäähdytysvesiä ja lauheteita jäähdytysvesikanaalin kautta mereen. (lausunnossa esitetty kuva 1)

Kokkolan Energia Oy:n näkemyksen mukaan asemakaavaluonnoksessa esitettyä RoRo-rampia sekä siihen liittyvä rakenteita ja alueita ei ole mahdollista toteuttaa luonnoksessa esitettyyn paikkaan. Laivaliikenne syväsatama altaan päädyssä meriveden ottoputken päällä ei ole mahdollista. On huomioitava, että ranta-alue on nykyisellään matalaa eikä alueella ei ole mahdollista tehdä ruoppauksia vedenotto- ja kanaalirakenteita vaarantamatta.

Kokkolan Energia on valmis keskustelemaan Kokkolan Sataman kanssa merivedenottoaikaan sekä lauhdeiden ja jäähdytysvesien kanaloinnin mahdollisista siirroista Kokkolan Sataman kustannuksella, mikäli satama näkee RoRo-rampin rakentamisen välttämättömänä. Kokkolan Energia voi pyydettyä toimittaa Kokkolan Satamalle tarkempia teknisiä tietoja sekä sijaintitietoja merivedenottoaikaan sekä jäähdytysvesikanalista.

2. Asemakaavan mukaisesta toiminnasta ei saa aiheutua huomattavaa vedenlaadun heikkenemistä tai kohtuutonta haittaa merivedenotolle tai jäähdytysvesien ja lauhdeiden laskemiselle Kokkolan Syväsatamaan.

Meriveden laatu Syväsataman altaassa on vaihtelevaa ollen välillä heikkoa. Altaassa vedenvaihtuvuus on vähäistä johtuen satamarakenteiden muodosta. Tämä näkyy veden laadussa ja lämpötilassa. Lämpötila on altaassa muuta merialuetta korkeampi. Jäähdytys vesikäytön kannalta korkea lämpötila on haitaksi, sillä se heikentää jäähdytysjärjestelmien tehokkuutta ja lisää meriveden kulutusta. Meriveden laatu aiheuttaa lämmönvaihtimien lämmönsiirtopintojen likaantumista ja heikentää siten jäähdytysjärjestelmien tehokkuutta ja lisää meriveden kulutusta. Myös Syväsataman ja Hopeakivensataman laivaliikenne vaikuttavat merkittävästi meriveden laatuun.

Merivettä pitää olla saatavilla hätäjäähdytykseen mahdollisten poikkeustilanteiden varalta. Meriveden saatavuus tai laatu ei saa heikentää voimalaitoksen turvallista operointia poikkeustilanteissa.

KIP alueen ja Kokkolan kantakaupungin kaukolämmön tuotannon huoltovarmuuden kannalta Kokkolan Energia Oy pitää tärkeänä, että tulevissa ruoppauksissa ja satama-alueen rakentamisessa tullaan kiinnittämään erityishuomiota siihen, että kiintoaineen ja siihen sitoutuneiden metallien leviäminen hankealueelta muualle vesistöön saadaan minimoitua. Mahdollisissa ruoppaus- ja louhintatöissä on käytettävä työmenetelmiä, että veden samentuminen ja sedimentin sekoittuminen veteen on vähäistä. Erityisen tärkeää on huolehtia suojauksesta Syväsatama-altaan itäpäähän sijoittuvissa ruoppauksissa ja rakentamistoiminnassa. Veden samentuminen voi pahimmillaan estää merivedenoton ja meriveden käyttämisen. Rakentamistoimintaan voi myös liittyä tärinää, joka aiheuttaa riskejä vedenotolle ja jäähdytysvesien johtamiselle mereen.

Mahdolliset ruoppaukset tulisi ajoittaa mahdollisimman lyhyellä ja yhtäjaksoiselle jaksolle. Ruoppausmassojen kuljetuksessa on huolehdittava, että massoja ei pääse valumaan takaisin mereen. Työn aikana ruoppauksen ja läjityksen työtapoja ja menetelmiä tulee tarvittaessa tarkistaa, mikäli se on ympäristövaikutusten minimoimiseksi tarpeen.

Kokkolan teollisuusalue ja satama ovat voimakkaassa kasvuvaiheessa, ja Kokkolan Energia Oy pitää tärkeänä ehdotettua kaavamuutosta toiminnan kehittämisen kannalta.

Kaavanlaatijan vastine:

1.

Suunniteltu RoRo-ramppi suuntautuu länteen ja laivat saapuvat sen eteen lännestä, olemassa olevaan Hopeakiven sataman laituriin, kuten nykyisinkin. Toiminta on alueella jo olemassa ja ramppi ainoastaan helpottaa alueella jo nykyisinkin käyvien laivojen lastausta ja purkua. Pohjoiseen, merivedenottoon käytettävälle alueelle ei kohdistu uutta toimintaa.

Vedenotto turvataan osoittamalla RoRo-rampin pohjoispuolinen vesialue vedenottoon varatuksi alueen osaksi (w-1). Lisätään maininta olemassa olevasta tekniikasta selostuksen lähtötietoihin.

2.

RoRo-ramppia lukuun ottamatta Syväsataman altaaseen ei kohdistu kaavamuutoksessa muutostaiteita, eikä altaan alueelle lisätä uusia toimintoja. RoRo-ramppi palvelee olemassa olevaa, Hopeakiven sataman laivaliikennettä ja lastausta. RoRo-rampista häiriötä voi aiheutua lähinnä rampin toteutuksen yhteydessä, mutta alue suojataan

asianmukaisesti rakennusaikana. Vedenlaatu tai vedenvirtaus eivät siten heikkene kaavamutoksen myötä Syväsataman altaassa.

Asemakaavalla mahdollistetaan uuden kenttäalueen toteutus Syväsataman pohjoispuolelle. Aluehallintovirasto on myöntänyt luvan ulokkeen toteutukselle ja vesialueen täyttämiseksi 21.6.2023 (74/2023). Päätöksen mukaan reunapenkereen rakentamistöiden aikaisien vaikutusten vähentämiseksi työalueelle on asennettava vedenlaatuvaikutuksia rajaava suojaverho, ja päätöksessä ohjattu toteutusta haittojen ehkäisemiseksi. Rakentamisesta aiheutuvat samentumavaikutukset jäävät vähäisiksi ja rajoittuvat rakentamisalueen läheisyyteen.

Muilta osin asemakaavalla mahdollistettavat toimenpiteet koskevat maanpäällistä rakentamista.

Kaavamääräyksiä täydennetään myös vaarallisia aineiden säilytystä koskevien suoja-aiden sekä hulevesien käsittelyn osalta. Määräyksillä pyritään estämään haitallisten tai vaarallisten aineiden kulkeutuminen vesistöön.

Lausunto 5 / Suomen Erillisverkot -konserni 20.9.2023

Hankkeella ei ole vaikutusta Suomen Erillisverkot Oy:n Verko-operaattoripalvelut liiketoiminta.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi.

Lausunto 6 / Keski-Pohjanmaan liitto 26.9.2023

Keski-Pohjanmaan liitolla ei ole huomautettavaa kaavaluonnokseen.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi.

Lausunto 7 / Kaupunkiluvitus 28.9.2023

Kaavamääräysmerkintöjen kohdistaminen kaavakartalla ja määräysten selkeyttäminen edellyttää luonnokseen muutoksia. Eri alueille selkeästi toisistaan poikkeavat värit. Mihin rakennusoikeudet kohdistuvat ja mikä on rakennusoikeuden määrä eri kaavamääräysalueilla?

Kaavanlaatijan vastine:

Nykyinen LS/ks -alue sekä pohjoinen uusi täyttöalue on tarkoitettu pääosin laajaksi kenttäalueeksi, joilla mahdollinen rakentaminen on maltillisempaa.

Merkittävin rakentaminen tapahtuu ls/kem -alueilla, joille lisätään kaavaan rakennusoikeus kerrosneliömetreinä.

Kaava-alueen itäosaan sijoitettavat siilot ovat yksikerroksisia. Korkeimmat rakenteet sijoituvat kaava-alueen itäosaan. Täydennetään kaavamääräyksiä siten, että alueelle saa sijoittaa enintään 75 metriä korkeita nostureita, kuljetinjärjestelmiä, valomastoja, mahdollisia torneja, mahdollisia betonisia varastosiloja yms. vastaavia rakenteita.

Lausunto 8 / K.H. Renlundin museo 1.10.2023

Rakennettu kulttuuriympäristö ja –maisema

K.H. Renlundin näkemyksen mukaan alueella ei ole erityisiä rakennettuun kulttuuriympäristöön kohdistuvia arvoja. Museolla ei ole näiltä osin lisättävää tai huomautettavaa kaavaluonnokseen.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Suunnittelualueelta tai sen läheisyydestä ei tunneta muinaismuistolain 295/1963 rauhoittamia kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä muutakaan arkeologista kulttuuriperintöä. Suunnittelualue ei ole kovinkaan

potentiaalinen ennestään tuntemattomien arkeologisten kohteiden löytymiselle. Lisäksi se on jo suureksi osaksi rakennettua ja muokattua ympäristöä. Näin ollen museolla ei ole lisättävää tai huomautettavaa kaavaluonnokseen arkeologisen kulttuuriperinnön näkökulmasta.

Asemakaavatyöhön liittyvät jatkokäsittely- ja mahdolliset lisäselvitysaineistot sekä päätökset pyydetään toimittamaan K.H. Renlundin museolle tiedoksi ja tarvittaessa lausuttaviksi.

Kaavanlaatijan vastine: Merkitään tiedoksi.

Lausunto 9 / Keski-Pohjanmaan ympäristöterveydenhuolto 2.10.2023

Syväsataman kaavaluonnoksessa ei ole mainittu, että satama-allas toimii myös teollisuusveden raakaveden ottopaikkana. Olisiko vedenotto syytä merkitä asemakaavaan, jotta suunnittelussa tulee huomioiduksi mahdolliset vaikutukset teollisuuden vesihuoltoon. Muutos Ro-Ro –laiturin kehittämiseksi Hopeakivenlaituriin on vedenottopaikan välittömässä läheisyydessä.

Kaavanlaatijan vastine:

Suunniteltu RoRo-ramppi suuntautuu länteen ja laivat saapuvat sen eteen lännestä, olemassa olevaan Hopeakiven sataman laituriin, kuten nykyisinkin. Toiminta on alueella jo olemassa ja ramppi ainoastaan helpottaa alueella jo nykyisinkin käyvien laivojen lastausta ja purkua. Pohjoiseen, merivedenottoon käytettävälle alueelle ei kohdistu uutta toimintaa.

Vedenotto turvataan osoittamalla RoRo-rampin pohjoispuolinen vesialue vedenottoon varatuksi alueen osaksi (w-1). Lisätään maininta olemassa olevasta tekniikasta selostuksen lähtötietoihin.

Kaavamääräyksiä täydennetään myös vaarallisia aineiden säilytystä koskevien suoja-aitaiden sekä hulevesien käsittelyn osalta. Määräyksillä pyritään estämään haitallisten tai vaarallisten aineiden kulkeutuminen vesistöön.

Lausunto 10 / Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus 6.10.2023

Kaavan valmisteluaineiston osalta ELY-keskus huomauttaa, että kaavaselostuksessa on esitetty viittauksia mm. vesilupahakemukseen tai YVA-menettelyyn liittyvien selvitysten ja asiakirjojen osalta. Kaavaa koskevat selvitykset pitää käsitellä kaavaselostuksessa riittävästi osin ja/tai niiden tulee olla saatavissa kaavan liitteinä. Kaavaselostusta tulee täydentää oleellisten kaavaratkaisun mukaisten kuvausten ja selvitysten osalta.

Muuttuvan maankäytön osalta kaavaselostuksesta ei täysin ilmene kuinka vaarallisten aineiden varastointiin tarkoitettujen aluevarausten sijoittamista on tutkittu, minkälaisista varastoinnin määristä on kyse tai mihin vaarallisten aineiden vaikutusten arviointi edellä mainituin osin perustuu.

ELY-keskus huomauttaa, että ls/kem alueen itäpuolella on käynnissä Boliden jätealueen asemakaavan muutos, jossa osoitetaan aiemmalle satama-alueelle uuden T/kem -kaavamerkinnän mukaista maankäyttöä. ELY-keskus katsoo, että tässä kaavatyössä tulisi tarkentaa erityisesti ls/kem koskevaa vaikutusten arviointia mm. sen vaikutuksista ympäröivään maankäyttöön liittyen. Tarkemman suunnittelun kautta Tukes voi määritellä varastoitaviin aineisiin ja mahdollisiin muihin yhteisvaikutuksiin perustuen toiminnalle varoalueet. Vaarallisten kemikaalien varastoinnin kannalta on tarpeellista liittää Tukes osallisten joukkoon.

Hulevesien osalta kaavaselostuksessa on viitattu syväsataman satamatoimintoja koskevaan lupapäätökseen, jossa on annettu hulevesiä koskevia määräyksiä. ELY-keskus toteaa, että myös kaavaselostukseen tulee kuvata hulevesien hallinnan perusteet sekä täydentää hulevesien käsittelyä koskevat määräysten periaatteet huomioiden, että alueelle on mahdollista sijoittaa myös vaarallisia kemikaaleja. Yleiset hulevesiä koskevat määräykset tulisi esittää tarpeellisilta osin kaavakartalla.

Suunnittelualan liikenteellisten vaikutusten arviointi perustuu KIP Itäinen -asemakaavahankkeen yhteydessä laadittuun liikenneselvitykseen, jossa on tarkasteltu sataman ja Ykspihlajan teollisuusalueen kehitystä maankäyttöennusteen ja vuoden 2040 työpaikkamääräennusteen pohjalta. Selvityksen mukaan Satamatien liikennemäärät kasvavat 3200 ajoneuvosta (vuonna 2020) 4400 ajoneuvon vuorokaudessa vuonna 2040. Ennustetilanteessakin Satamatien suuntaisen liikenteen arvioidaan toimivan hyvin. ELY-keskus pitää em. liikenneselvityksen kaltaista kokonaistarkastelua tärkeänä, mutta huomauttaa, että kaavan synnyttämät liikennemäärät ja liikenteelliset vaikutukset tulee arvioida myös erikseen. Laaditut selvitykset on syytä liittää osaksi kaava-aineistoa.

Kaavamuutoksen ja satama-alueen täydennyshankkeen luontoympäristöön kohdistuvien ja kaavaselvityksessä kuvattujen hankkeen suorien ja epäsuorien vaikutusten lisäksi olisi hyvä arvioida ja todeta mahdolliset yhteisvaikutukset muiden lähialueen olemassa olevien tai suunniteltujen toimintojen kanssa.

ELY-keskus huomauttaa, että Boliden jätealueen laajennusta koskevasta Natura-arvioinnin päivityksestä ei ole vielä annettu luonnonsuojeluviranomaisen lausuntoa, näin ollen Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten arviot voivat muuttua. Jätealueen ympäristölupahakemuksen käsittelee aluehallintovirasto, joka lupaviranomaisena pyytää Etelä-Pohjanmaan ELY-keskuksen lausuntoa Natura-arviointiin ympäristölupahakemuksen käsittelyn yhteydessä. Asia olisi hyvä mainita kaavaselvityksessä.

Muilta osin ELY-keskus huomauttaa, että vaikutusten arviointia koskevilta osin käytetään kaava-alueesta tai sen osista erilaisia nimityksiä (syväsatama, satama-alue, sataman laajennusalue, pengerretty alue, hankealue) jolloin vaikutusten arvioinnin kohdistaminen voi olla muille osallisille haastavaa. Muuttuvaa maankäyttöä on osoitettu uuden täyttöalueen osalta myös nykyiselle satama-alueelle.

Kaavanlaatijan vastine:

Selvityksen kohdassa 3.1 on kerrottu sataman pohjoispuolelle toteutettavasta ulokkeesta, ja sen vesilupahakemuksesta. Vesilupahakemuksessa esiin tuotuja lähtökohtia on tuotu kaavaselvityksen lähtötietoihin, jossa on viitattu lähteenä käytettyyn vesilupahakemukseen. Kohdassa 3.2 on kerrottu YVA-menettelystä ja siinä tarkastelluista vaihtoehdoista. Täydennetään selvitystä vesilupahakemuksen ja YVA-menettelyn selvitysten tarkemmalla kuvauksella oleelliselta osin.

Kaavaselvityksen tietoja on täydennetty vaarallisten aineiden määrien, kuljetusten ja säilytyksen osalta. Satama-alueen toimintoja ja alueita räätälöidään kullekin sijoitettavalle toiminnalle siten, että ne palvelevat sataman toimintaa mahdollisimman tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti. Nykyisellään tilapäisen varastoinnin vaatimukset eivät suurelta osin enää täyty vaan näistä tulee Tukesin valvomaa varastointia. Vaarallisten aineiden säilytys on keskitetty toiminnan kannalta tarkoituksenmukaisiin ja hyvin saavutettaviin paikkoihin, siten, että kenttäalueet säilyvät laajoina toiminnallisina kokonaisuuksina. Sijainti on määritetty toiminnallisen suunnittelun kautta ja siihen ovat vaikuttaneet mm. teollisuuden kehitys, sataman infra ja rautatien sijainti. Kaava-alueen itäosassa raiteiden välissä olevat varastohallit siirretään alueen luoteisosaan, jolloin vaaralliset kemikaalit siirtyvät kauemmas sekä Syväsataman altaasta, että teollisuusalueesta. Kaavamuutos siten pienentää onnettomuusriskiä ympäröivän maankäytön osalta. Raiteiden väliin keskitetään tämänhetkisen tiedon mukaan vastaavia lipeäsäiliöitä, joita on nykyisin välittömästi kaava-alueen ulkopuolella samalla kohdalla. Toiminta on alueella jo olemassa olevaa, eikä alueelle tuoda kokonaan uudenlaista toimintaa. Suunnittelun tarkentuessa toteutusvaiheessa kemikaalivarastoille tehdään TUKESIN edellyttämät poikkeama-analyysit (HAZID JA HAZOP -tarkastelut). Kaavaan on lisätty määräys suoja-altaista. Kaavaratkaisun kuvausta on täydennetty perusteluilla alueiden sijoittelusta. Lisäksi on täydennetty ls/kem-alueita koskevaa vaikutusten arviointia.

Hulevesin hallinnan perusteet lisätään kaavaselvitykseen ja täydennetään kaavamääräyksiin yleiset hulevesien käsittelyä koskevat periaatteet huomioiden, että alueelle on mahdollista sijoittaa vaarallisia kemikaaleja.

Lisätään Tukes kaavan osalliseksi ja pyydetään Tukesin lausunto.

Kaavaselostuksen lähtötietoja on täydennetty Syväsatamaa koskevien liikennemäärien osalta. Toiminnan aikana satamaan suuntautuvat kuljetukset tehdään pääasiassa meri- ja rautateitse. Syväsataman ulokkeen, RoRo-rampin sekä uusien varastojen toteutus aiheuttaa lähinnä rakennusaikaista liikennettä ja työkoneiden melua, joka rajoittuu satama-alueelle, eikä poikkea sataman tavanomaisesta toiminnasta. Täydennetään kaavaselostusta arviolla liikenteellisistä vaikutuksista sekä yhteisvaikutusten arvioinnilla.

Lisätään kaavaselostukseen maininta, että Boliden jätealueen laajennusta koskevan Natura-alueeseen kohdistuvien vaikutusten arvioinnin päivityksen käsittely on vielä kesken.

Selkiytetään selostuksessa käytettyjä nimityksiä.

Syväsatama, laajennus –

Tiivistelmät mielipiteistä ja kaavanlaatijan vastineet

Mielipide 1 / Elban, Harriniemen, Rummelön ja Sannanrannan huvilayhdistys 27.9.2023

Elban, Harriniemen, Rummelön ja Sannanrannan huvilayhdistys – Elbas, Harrbådas, Rummelös och Sandstrands villaförening ry on tärkeä alueen toimija. Luonnonläheisine ympäristöineen se on kaupunkilaisten virkistyskäyttöön tarkoitettujen alueiden keskellä Natura-alueeseen ja meren rantaan rajoittuva keidas, jonka merkitys vanhoine rakennuksineen ja huvilakulttuurin vaalijana on kiistaton. Harriniemen ja Rummelön huvilat ovat osa historiallista suojeltua kokonaisuutta, joiden miljööön säilymistä on varjeltava sekä säilytettävä riittävät suoja-alueet. Sannanrannan huvila-alue on valtakunnallisten alueidenkäytön tavoitteiden mukainen RKY-alue (id4524), joka hakee Suomen oloissa kokonaisuutena sekä monipuolisuudessaan vertaistaan. Tällä hetkellä Sannanrantaa ja leirintäalueen uimarantaa voidaan käyttää mm. uimiseen, virkistyskalastukseen ja veneilyyn. Veden laadun huononeminen voi pilata tällaiset mahdollisuudet ja siten kaupungille ja kaupunkilaisille hyvin merkityksellisen vesi- ja kulttuurialueen. Laajennustyöt tulevat ilman muuta aiheuttamaan vedenlaadun väliaikaista heikkenemistä, mutta tulevatko työt aiheuttamaan myös kiihtyvää rehevöitymistä ja mahdollisesti pilaamaan koko alueen vesistön virkistyskäytön joko rehevöitymisen tai suoranaisen saastumisen kautta?

Kantamme kaavaluonnokseen Syväsataman laajennuksesta on myönteinen, mutta ympäristön saastumattomuus on pystyttävä turvaamaan. Suurteollisuusalueen tehdas- ja huvila-alueiden välistä turvavyöhykettä ei saa missään olosuhteissa kaventaa, eikä onnettomuusriskejä alueella lisätä.

Sataman laajentamisessa on syytä tutkia mahdollisten suojarakenteiden tekemistä. Esimerkiksi sataman rakennusalueen vedenvirtausten suunnan muuttamista tai rajoittamista ns. aallonmurtajarakenteilla siten, että ympäristölle koituvat vahingot olisivat mahdollisimman vähäiset, myös mahdollisen onnettomuuden sattuessa.

Sekä Kokkolan sataman laajennuksen osalta, että muun suurteollisuusalueen nykyisissä ja tulevilla päätöksissä, on huomioitava kaikki lähialueet osana kokonaisuutta.

Vaadimme, että edellä mainitut seikat otetaan kattavasti huomioon ja että huvilayhdistystä informoidaan sekä hankkeen edetessä se otetaan osallisena huomioon.

Kaavanlaatijan vastine:

Kaavamuutoksen myötä sataman toimintoja ei lisätä huvila-alueen läheisyydessä.

Syväsataman asemakaavalla mahdollistetaan RoRo-rampin toteutus syväsataman altaassa. RoRo-rampista häiriötä voi aiheutua lähinnä rampin toteutuksen yhteydessä, mutta alue suojataan asianmukaisesti rakennusaikana. Vedenlaatu ei siten heikkene kaavamuutoksen myötä Syväsataman altaassa.

Asemakaavalla mahdollistetaan lisäksi uuden kenttäalueen toteutus Syväsataman pohjoispuolelle. Aluehallintovirasto on myöntänyt luvan ulokkeen toteutukselle ja vesialueen täyttämiseksi 21.6.2023 (74/2023). Päätöksen mukaan reunapenkereen rakentamistöiden aikaisten vaikutusten vähentämiseksi työalueelle on asennettava vedenlaatuvaikutuksia rajaava suojaverho, ja päätöksessä ohjattu toteutusta haittojen ehkäisemiseksi. Päätöksen mukaisia ehtoja noudattamalla kaavan toteutuksesta ei aiheudu vesistön laadun heikkenemistä myöskään sataman pohjoispuolella. Rakentamisesta aiheutuvat samentumavaikutukset jäävät vähäisiksi ja rajoittuvat rakentamisalueen läheisyyteen.

Kaavaselostusta täydennetään vaarallisten aineiden varastoinnin kuvauksen sekä vaikutusten arvioinnin osalta.

Kaavamääräyksiä täydennetään myös vaarallisia aineiden säilytystä koskevien suoja-aitaiden sekä hulevesien käsittelyn osalta. Määräyksillä pyritään estämään haitallisten tai vaarallisten aineiden kulkeutuminen vesistöön.

Mielipide 2 / Neste Oyj 29.9.2023

Nähtävillä olevan kaavaluonnoksen Syväsataman pohjukkaan sijoitetun RoRo-rampin ja siihen liittyvän ajoyhteyden alueelle sijoittuu Nesteen terminaalin siirtolinjaputkisto sekä Nesteen terminaalin vesienkäsittelyn viemäri, öljynerotuskaivo sekä purkupuutki mereen. Neste toteaa, että kaavamuutoksessa tulee huomioida kaavamuutosalueelle sijoittuvat Nesteen toiminnot. Neste katsoo, että kaavaluonnoksen mukaista RoRo-rampin ajoyhteyksineen ei tulisi sijoittaa luonnoksessa esitettyyn paikkaan huomioiden edellä mainitut olemassa olevat rakenteet. Kaavaluonnoksessa esitetyt muutokset ja sataman laajentamissuunnitelmat eivät saa vaikuttaa Nesteen terminaalin siirtolinjaputkiston operointiin tai aiheuttaa haittaa tai riskiä terminaalin vesienkäsittelylle ja vesien johtamisjärjestelmälle.

Kaavanlaatijan vastine:

Suunniteltu RoRo-ramppi suuntautuu länteen ja laivat saapuvat sen eteen lännestä, olemassa olevaan Hopeakiven sataman laituriin, kuten nykyisinkin. Toiminta on alueella jo olemassa ja ramppi ainoastaan helpottaa alueella jo nykyisinkin käyvien laivojen lastausta ja purkua. Pohjoiseen, merivedenottoon käytettävälle alueelle ei kohdistu uutta toimintaa. Rampin ei voida sijoittaa muualle, joten toiminnot sovitetaan yhteen toteutusvaiheessa.

Vedenotto turvataan osoittamalla RoRo-rampin pohjoispuolinen vesialue vedenottoon varatuksi alueen osaksi (w-1). Lisätään maininta olemassa olevasta tekniikasta selostuksen lähtötietoihin.

Mielipide 3 / Kokkolan Satama Oy 9.11.2023

Koko Syväsataman alueella rakennuksien julkisivut voivat olla 45 m korkeita. Julkisivusta poiketen satamassa on nostureita, kuljetinjärjestelmiä, valomastoja, mahdollisia torneja, mahdollisia betonisia varastosiloja yms. vastaavia rakenteita. Kaavan tulee mahdollistaa näiden korkeus aina 75 m asti.

Kaavanlaatijan vastine:

Täydennetään kaavamääräyksiä siten, että alueelle saa sijoittaa enintään 75 metriä korkeita nostureita, kuljetinjärjestelmiä, valomastoja, mahdollisia torneja, mahdollisia betonisia varastosiloja yms. vastaavia rakenteita.